

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theatrum Asceticum, Sive Meditationes Sacrae

Neumayr, Franz

Ingolstadii [u.a.], 1747

VD18 14516888

Meditatio I. Misericordia connivens, sive Filius prodigus in regione
longinqua.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54686](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54686)

MISERICORDIA DEI

ARGUMENTUM
QUATUOR MEDITATIONUM

ANNI M. DCC. XLVI.

MEDITATIO I.
MISERICORDIA CONNIVENS

SIVE

FILIUS PRODIGUS

in Regione longinqua.

ARGUMENTUM.

N contemplando *quarto* seriae conversionis gradu, qui consistit IN SANCTA SPE, hoc anno figimus pedem. Nempe, postquam peccator CUM AUGUSTINO, quem veræ poenitentiae Prototypon jam olim fecimus, coepit pro gratia suæ conversionis *orare*: postquam deinde ex perpensa gravitate peccati didicit seipsum *horre*: atque insuper ad
expli-

explicata malæ vitæ pericula commotus est, ut *metueret* sibi: proximè sequitur, ut animetur AD FIDUCIAM, ne fortè per desperationem aut *venie*, aut *constantie* à suscepto jamjam suæ conversionis consilio retrahatur. Argumentum affectui tam dulci excitando accommodatissimum suppeditat MISERICORDIA DEI teste Scriptura *nolentis* mortem peccatoris, *sed ut convertatur impius à via sua, & vivat*, Ezech. 33. Atque idèd' *hujus voluntatis* actus quaterni quatuor Meditationum currentis anni materia funto, sic, ut prima exhibeat Misericordiam *coniventem*, altera *punientem*, tertia *animantem*, quarta *recipientem* in gratiam omnes, qui *in tempore* superbam cervicem *invitanti* submitunt. Thema idem omnium erit FILIUS PRODIGUS decantatum omnibus sæculis Misericordiæ Divinæ emblema, quod si alicui exhibere videbimur nimis accommodè *ad mores nostri sæculi*, meminerit ille, *parabolam* omnium temporum & gentium *historiam* esse. His notatis, primæ Meditationis Idea, quam subscribo, legatur attentè.

Materia est: Filius Prodigus *in regione longinqua.*

Puncta duo: 1. Luxuriosè viventis scelerata *presumptio.*
2. Post bona malè dissipata sceleratior *desperatio.*

Fructus, Adoratio gravissimi Mysterii *in Divina Coniventia* contenti.

Propositum, Detestatio barbaræ conclusionis: *Bonus est Deus,* ergò *licebit impunè esse malum.*

Chorus Exhibet terribile dubium, utrùm patientia Dei peccatorem ad tempus tolerantis, effectus Misericordiæ sæpiùs, an Justitiæ sit?

NOTANDA

Lectori, & Spectatori.

I. **O**Mittimus exhibere Filium Prodigum *ante abitum* ex domo paterna, quia (quod attentius rem expendenti patebit) id argumenti genus materiam Comœdiæ aptiorem, quàm Meditationi suppeditabat.

II. Filius Prodigus in Evangelio ADOLESCENTIOR appellatur, adeoque non solum Fratrem *junior*, sed ne quidem *adoleſcentiam egressus* ponitur, sive sedecim circiter, aut septendecim annorum masculus in ea ætate, quam sibi suæ perversionis fuisse principium Augustinus deplorat, quando l. 2. Conf. c. 1. & 2. *Decimum sextum annum vitæ suæ* fuisse lamentatur, quo *computruerit* coram oculis Dei, totumque se in hoc studium effuderit, ut amaret, & amaretur. Addit l. 3. c. 6. *TUNC exceſſerunt caput meum vepres libidinum, & nulla erat eradicans manus, imò plaudebat Pater ex inquieta adolescentia, quasi jam in nepotes gestiret.* Confirmat nostram opinionem species servitutis, & est verosimile, herum barbarum non ad pascendos porcos (qui puerilis est labor) sed ad pistrinum potius, aut ad stivam damnaturum fuisse hominem, nisi eum per ætatis teneritudinem ejusmodi mancipiorum oneribus esse imparem judicasset.

III. Credimus, Christum in ætate tenera potius, quàm in adulta Divinæ Misericordiæ exemplum statuisse, ut disceremus, facilem esse Deum ad veniam iis, qui *per imprudentiam* magis, quàm *per malitiam* peccant, neque diu in statu peccati hærent, sed ad primam correctionem reversi *in se*, continuo etiam revertuntur *ad Patrem*. His notatis, quisque in persona Prodigii consideret *se* (non *alium*) & *delicta suæ juventutis* deplorans statuat sibi locum in cœlo, si jam *inter innocentes* sperare nullum potest,

potest, saltem inter *pœnitentes* per usum gratiæ, quam miserans Deus offert, vindicare.

Nomina, Clavis, & Character Personarum.

NE puræ Parabolæ exhibitio vacua fructu sit (quod futurum esset, si præter affectum *naturalem*, qualem paternus amor cum peripetia spectatus facile excitat, pareret nihil) juvat sensui litterali *spiritualem* adjungere, & allegoriam apertis verbis miscere. Hoc sine, quid in unaquaque persona sit attendendum, notamus.

1. FILIUS PRODIGUS (quem Anthropum vocamus) exhibet *animam peccatricem*, quæ ad morem imprudentis Juvenculi, accepta à Deo Patre *supra humanam prudentiam* nos amante (nam nullus sapiens Pater faceret, quod Parabola factum esse narrat) talenta per vitæ licentiam pessumdat in Regione longinqua, hoc est, longè distita à terra sancta, sive à moribus, & exemplis Sanctorum.

2. FRATER PRODIGI (Adelphus) imago est viri probi, & zelo ardentis, sed non secundum scientiam, neque cum illa prudentia, ac patientia, quam tantum opus exigeret, quantum est reducere ad Deum animam pertinaciter aberrantem.

3. MERCENARIUS repræsentat *Creaturas ratione carentes*, quæ ex Dei Lege servire hominibus etiam impiis debent, atque ad hunc finem, & non ad alium, *beneficium conservationis suæ* tanquam famulatûs mercedem accipiunt. Interea dum corpori serviunt, animæ tacitis vocibus (quod SS. PP. notarunt) tria verba acclamant: ACCIPE! REDDE! FUGE! Accipe beneficium, quod tibi Deus facit per nostrum mancipatum! Redde officium grati animi, nec abutere Creaturis adversum Creatorem: Fuge supplicium, quod abusuro decretum est.

4. PATERFAMILIAS, sive hospes primùm, deinde HERUS Prodigii est malus Dæmon, qui hominem in peccata pertractum frau-

fraudibus, paulatim per vim consuetudinis mancipat sibi, gravibusque impedimentis poenitentiae implicitum, nisi Deus singulariter caveat, in desperationem emendationis praecipitat.

5. FILII PATRISFAMILIAS sunt Mundus, & Caro, sive Confilia, & Desideria hominibus ex mundi usu viventibus, & carnis commoda sectantibus familiaria, daemoneque ad scopum, in quem per artes suas tendit, optimè opportuna.

6. VILLICUS exhibet instrumentum diaboli, sive *creaturas*, quibus daemon Deo permittente utitur ad nostram afflictionem, ut in desperationem praecipitet.

Hæc pauca qui notavit, fregit corticem: comedat nucleum, dulcis est, & miris, sed veris modis animam reficit.

PROLOGUS.

Ratio propter difficultates in executione poenitentiae occurrentes pusillanimis, à Fide excitatur ad spem figendam in auxiliis Divinae Misericordiae.

Fides. Ratio.

Ratio. Ita, ita:

PECCATUM EST SUMMUM MALUM!

Hoc in Jeroboamo, & Nabuchodonosore, *

Hoc in Saule, & Ochozia,

Hoc in Deicidio,

(O horrendum spectaculum!)

Hoc in Deicidio video, horreo!.....

Ita, ita:

A PECCATO EST OMNE MALUM!

A pec-

* Exhibitio de Argumentis Meditationum huc usque exhibitarum.

A peccato est mala Mors, & terribile Judicium,

A peccato est jactura Coeli,

Et æternum supplicium:

Intelligo, timeo!...

Timeo, & tandem serio peccasse poenitet:

Amarissimè doleo!

A R I A.

1.

Dolete mecum sidera:

Peccavi!... ô amentia!...

Et potui peccare!...

Protervo pede potui

Supremi Jura Domini

Insaniens calcare?

2.

In iras ite Coelites!

Ad arma mali dæmones!

Cur parcitis rebeli?

Sol sta! ignita aureos

In tela verte radios

Ad usum sacri belli!

Fides. Sint Superis gratiæ!

Intelligis denique, quid merueris,

Quòd contra Omnipotentem

Insano fastu tumueris.

Ratio. Detestor infandum furorem!

Fungus heri natus per cœli favorem

Ausus est Cœli Domino in faciem dicere:

NOLO SERVIRE!... O voces diræ!

Horrenda audacia!

Et adhuc vivo!

G g g g Non-

Nondum in cineres provocata toties
Redegerunt me fulmina?

Fides. Adora Numinis patientiam:
Expectavit pœnitentiam.

Ratio. Pœnitet me!

Fides. Pœnitet, verbum est: opera exhibe,
Et fructus dignos pœnitentiæ.

Conversio est *cordis versio*:

Incendere necesse est, quod adorasti,

Adorare, quod incendiisti,

Amare, quod odisti,

Et odisse, quod amasti:

Ita Cor vertitur: & hoc est proprium

Seriæ pœnitentiæ exercitium.

A R I A

* En Cordis imago profani!
Quid juvat lamento inani
Horrorem testari,
Si pergis cunctari,
Nec operi manum adicere vis!

Quod sæpe Pruina est flori,

Non rarò est hora dolori:

Vis, credam, te verè

Ac seriò flere,

Necesse est, ipse ut SERIUS sis.

Ratio. Heu me! imperas hanc silvam exscindere!

Fides. Imperium est pœnitentiæ.

Conversio est *Cordis versio*:

Ergò necesse est, non solum ut *evellas*,

* Exhibitio cordis silvescentis.

Et *Destruas*, & *Disperdas*, & *Dissipes*,
Sed intuper, ut *ædifices*, & *plantes*, Jer. 1.

Ratio. Ah! res est infiniti laboris!

Et ego neque *fodere* valeo,
Neque si *cæpero* *ædificare*, potero *consummare*.

Fides. Modicæ fidei!

Nunquid abbreviata est manus Domini?
IN SPE ERIT FORTITUDO TUA, *If. 30.*

In spe Divinæ Misericordiæ,
Quæ sicut dedit velle, ita dabit perficere
Per auxilia suæ gratiæ.

Erige animum, meditare,
Quàm seridè Deus te velit salvare.

Misericordiæ consideratio
Erit pusillanimitatis curatio.

Ratio. Argumentum dulcissimum!

Surge anime, vires collige!

Fides. A Cœlo mecum expete.

D U E T T O.

Misericordia!

Hæc inter nubila

Serena luce emica:

Exoriatu spes!

O spes, ô bona spes;

Tu balsamum peccantium;

Tu robur pœnitentium,

Tu vera Pharus es!

Misericordia

Hac luce emica!

Gggg 2

MEDI-

MEDITATIONIS I

De Filio prodigo
in Regione longinqua

PUNCTUM I.

Luxuriosè viventis scelerata Præsumptio.

SCENA I.

Satanas solus.

Horologium inspiciens. **E**Nimverò decimam index loquitur: tandem evigilaverit, opinor, Endymion meus, & edormierit hesternam crapulam. Interest, ut primas cogitationes ego occupem: periit dies mihi, si quis prævenerit Solem ad Manna legendum sibi. *Hospes* hactenus meus hic adolescens fuit: Hodie faxo, ut *Servus* fiat. Malum! quòd cogere *invitum* nequeam. Efficere ut fiat *volens*, labor erit, non arduus labor tamen: Diuturnum hospitium desinere in famulatum solet*, & sequitur ex talibus præmissis talis conclusio fere semper. Nec fallit me artificium toties felix: *Per ipsam Spem* traho animas in desperationem, & *per desperationem* in mancipatum. Quòd si non sufficio solus, ad nutum adjutant filii, Satanæque consilia Mundus ac Caro promovent. Favete furiaë, laboro vobis! *Pulsat.. Auditus sum.***

SCE-

* Ex peccandi licentia fit consuetudo, & quasi servilis necessitas.

** Aperitur. Prodigò Cubicularius crines accommodat ex usu nostri sæculi: interea colloquuntur.

S C E N A II.

Prodigus. Cubicularius. Satanas.

Cubicularius. **M**Atutinus hodie es nobis Satana! *Satanas.* Imò Meridianus: jam enim Sol in meridiem properat. *Prodigus.* Hora respondet horæ, bone vir: serò concessi cubitum, surrexi serò. *Cubic.* Utinam casu sic. Sed jam in morem casus abiit, Here, & vertisti naturæ ordinem: de nocte vigilas, de die dormis. Non sic in patria. *Prodig.* Si fueris Romæ, Romano vivito more! hîc ita vivitur, inter nobiles certè, quibus utique tu non eundem cum plebe ordinem diurnum scribes: distingui debent. Denique liber sum. *Sat.* Sic est: & ego hanc libertatem, nobilissime hospes, gratulatum venio, quippe cujus à te vindicatæ annua hodie recurrit memoria. *Prod.* Annua hodie? Superi! quàm celeri cursu tempus rapitur! nempe quia hilares dies viximus. *Cub.* Sane, viximus! imò non viximus, sed *fuimus*: Neque enim vita inutilis nomen vitæ inter Sapientes meretur. Interea iterum annò integrò vicinior vitæ mors, feralem intentat falcem. *Prod.* Tu sententias spue: At ego rideo: nam donec mors adquietet mihi, adhuc quadragies saltem suam per orbitam se Phœbus volvet. Sed quid vult charta, hospes, quam manu præfers? *Sat.* Quod annuo more solent hujates Patresfamilias, scripsi computum sumptuum in menses singulos: offero, ne mea olim laboret fides. Desige, Domine, oculum in Rubricas, intelliges, nihil avarè taxatum esse, in tanta, quæ incolas premit, fame. *Prod.* Amice, res nimis serias Scriptura habet: Differamus in crastinum: Hodie litandum est genio, & Sacra Libertati liberè agenda dies. Nihil tui filii nugarum habent, quibus comburamus tardigradas horas? pollent ingenio juvenes, & facti sunt ad meam indolem: pro fratribus amo.

Gggg 3

Sat.

Sat. Fortuna me amavit, & meos, quòd placeant tibi. Quotidie moneo, ut studeant ex tua conversatione proficere, & ecce, ajo, sic hospes noster, sic oculos, sic manus, sic ora tenet, ut corda rapiat! quàm facilis est accessu! quàm promptus obsequio! quàm comis! quàm facundus! quàm liberalis! vis ingenii ex oculis splendet! suada in labris confidet! faciem amabilitas pinxit: Totum hominem expolivit humanitas: intueri, venerari, imitari vos decet. Ita ego meos exhortor sæpissimè.

Prod. Lepidus es. *Sat.* Nihil supra verum exaggero: neque solus reveor: Suspicit urbs universa magnitudinem animi tui, atque magnificentiam in vestitu, in conviviis, in ludis, in donis: Omnium animos sibi devinxit ipse habitus membrorum tam ad omne exercitium factus, natúsque, ut, sive ambules, sive equites, sive saltés, spectantium oculi in stuporem rapiantur.

Prod. Amice, file, nam in ruborem me agis. *Sat.* Si ego fileam, omnia compita loquentur: undique audiuntur voces gratulantium patriæ, quæ talem genuit, gratulantium parentibus in filio tantæ spei, gratulantium puellæ, quam tibi uxorem seliges, gratulantium mihi, meisque filiis, quibus licuit familiaris frui te.

Prod. Cessa Satana! obruis aures, & animum laude nimia! *Sat.* Quam hæc ipsa felicissimè coronat modestia. *Prod.* Si me amas, fac, ut adsint ambo filii, & diem liceat in deliciis agere. *Sat.* Prompti ad obsequia venient.

SCENA III.

Prodigus. Cubicularius.

Prodigus. **E**Vax homo! isti sunt homines! herclè, me pæne pudet natum esse in Terra sancta: Adeò nostri cives, si cum istis compares, sunt inculti, bardi, inepti: nihil loqui

loqui sciunt, nisi est, est, non, non! utantur hoc mundo, quasi non utantur! sunt simplices, sicut columbæ! quid multa? Sic nostri ab istis differunt, ut dubites, num omnes simus ex simili gleba formati. *Cub.* Here, tua Philosophia Juvenismum sapit: neque enim Sapiens contra effata Sapientiae disputat. *Prod.* Hem! tua cruditas probat, quod dixi. Verum omissa disputatione tandem perage, quod agis, & absolve me. *Cub.* Jam ultimam manum admoveo: MEMENTO HOMO, QUIA PULVIS ES, ET IN PULVEREM REVERTERIS! *Prod.* Iterum insulse baubaris! ad senes hæc nœnia pertinet. *Cub.* Imò tibi cantari hoc carmen optimus parens iussit, quoties inspergerem capiti pulverem Cyprium. *Prod.* Hic aliæ cantilenæ personant, alii mores vigent: Domi *mancipium fui.* *Cub.* Atquæ frater tuus, Here, ex iisdem tecum vivebat regulis, nec tamen vita acerba erat. *Prod.* Quid mihi est commune cum fratre? Certè de gustibus non esse disputandum, inquiunt. Atfunde aquam manibus! *Cub.* QUIS ASCENDET IN MONTEM DOMINI? INNOCENS MANIBUS, ET MUNDO CORDE! *Prod.* Totus quantus hodie stultescit homo! Togam porrige. *Cub.* INDUE ME, DOMINE, VIRTUTE EX ALTO, UT COMPAREAM CORAM TE IN VESTITU DEAURATO A CHARITATE! *Prod.* Fidelis memoria est tibi ad minutias ad eò. Exhibe Speculum! *Cub.* Quis prospicit, & CUJUS EST IMAGO HÆC? Dei, an Diaboli? *Prod.* Ridere stolonem juvat. Non tu Narcissum vides? *Cub.* Certè teipsum amas, & opto, ut ames bene. *Prod.* Viden?, quàm bellè impressus frontime ornet pileus? & gladius, cùm hæret lateri, nunquid loquitur herois filium?... files demum, & fateris nempe, in patria nihil vestium confici posse istis simile, non pileum, non gladium, non togam, non calceum saltem. *Cubic.* Ah! STOLA PRIMA ornaret magis. *Prod.* Tace: non habet patria artifices pares hujatibus. Verum mittamus nugas modò,
 quas

quas tu sic vocas: Tractemus seria. *Cub.* O SS. Coelites! vocem
 similem per trecentos sexaginta tres dies non audiui: Totus jam
 auris sum. *Prod.* Synopsin habe: cogito redire ad Patrem,
Cub. Io! Sancta cogitatio! *Prod.* Expecta: cogito redire ad
 Patrem, sed non modò. *Cub.* Hem! & si aliquando, quare
 non modò? *Prod.* Aliquando Senior ero, nunc juvenis ferre
 jugum non possum. *Cub.* Est jugum paternum, suave. *Prod.*
 Jugum tamen. Tu audi porro: nam tuâ est opus operâ in
 rem meam. *Cub.* Utinam non ad injuriam Patris, *Prod.* Ec-
 ce! PORTIO SUBSTANTIÆ, quam dedit Pater, parum abe-
 rit, quin sit dissipata: & forrè propterea Paterfamilias inspectio-
 nem Rationum obtrusit de expensis totius anni. *Cub.* Utinam
 inspexisses pridem! Sæpe monui. *Prod.* Itaque providè ago,
 si mitto te, ut novas mihi pecunias à Patre postules. *Cub.* Heu!
 vulneratæ sunt aures mihi ab hac audacia! *Prod.* Fiduciam
 voca: nam Parens tenerrimè amat me. *Cub.* Utinam aman-
 tem sic redames tu! *Prod.* Per spem honoro. *Cubic.* Crudi-
 tas, temeritas, præsumptio, scelus est id, quod tu spem nomi-
 nas. *Prod.* Non ibis? *Cub.* Utinam ires tu! nam si ego exa-
 men de malè perditis talentis subibo, quid vis, ut narrem?
 nempe quantum argenti in lauta convivâ, in vestes splendidas,
 in ludos noxios, in socios infames, in impudentes parasitos, in
 luxum vanum, in servos inutiles, in procaces Helenas, in su-
 perbas Pelagias, in perfidas Thaides, denique in meras stulti-
 tias profuderis? *Prod.* Quid? talia narrabis tu, quasi nihil sci-
 res, quod laudes! *Cub.* Utinam aliquid saltem! *Prod.* Uti-
 nam! utinam non esses stolo! scilicet nescis, quanto pro pretio
 servierint mihi Magistri linguarum, Doctores Musicæ, & à qui-
 bus saltatoriam, equestrem, gladiatoriam didici ad Patris gloriam.
 Hæc sunt *Exercitia nobilium*: per hæc efferimur supra plebem.
Cub. Hæc sunt *Exercitia corporis* (quanquam *utinam* vel in his

evafiffes mediocris!) ego mallem, ut *per exercitia animi* à face hominum vos distingueretis! *Prod.* Non jam quæritur, quid tu malles, sed quid fit moris. *Cub.* In patria moris est id, quod ego mallem: de progressu in virtute & scientia rationem exposcet Parens. *Prod.* Tunc tu si nihil narrare potes, saltem aliquid mentiri poteris: & tandem, quid altercari juvat? necessitas tale suggestit consilium: nisi me juvet Pater, jam tristis egestas mihi *quasi vir armatus* imminet.

S C E N A IV.

Prodigus. Cubicularius. Satanas. Prodigii frater personatus.

Satanas. Domine, tabellarium adduco tibi de tua domo: opto, ut læta sint nova, quæ affert. *Frater.* Imò deceptus sum: non est hic, ad quem mittor: neque enim sic vestimur IN TERRA SANCTA. *Prodigus.* Nihil te vestis turbet, bone vir: postquam hic advena esse desii, oportuit incolas imitari. Porrigite litteras: inscriptio docebit, utrùm sis missus mihi. Non errasti: Patris est ista manus. O chare Pater! *Frater Seorsim.* Jo! hic mihi affectus placet! *Prod.* Quid tu exclamas? *Frater.* Domine, observare me jussit Pater, quid ad primum Epistolæ aspectum ageres, & nempe num adhuc aliqua sui reverentia, aliquis amor viveret. *Prod.* Dubitat Parens? *Frater.* Cogitur: tanta de te narrantur crimina, ut, quibus tui cognitio fuit, perpetuis plorent lacrimis corruptionem indolis tantæ spei. *Prod.* Et Pater credit mendaci famæ? Amate me Superi! perditus sum, si cessavit amare Pater. *Frater.* Imò amat vel sic descriptum: testes amoris litteras tenes: lege. *Prod.* Testes innocentæ civis huiates habeo: audies. Hilarem vitam vivo: sed sunt, qui hilaritatem cum improbitate confundunt Carones rigidi, & inimici ætatis teneræ: hi nimirum me talem pinxerint. Hic vir honestus, & urbis Consul aliam

H h h h

formabit de me ideam tibi: tutò credes, pro filio amat. *Sat.* Mendax fama eundo crescit: ego domi meæ non alio scelera. *Frater.* Felix sum. Sed tu legelitteras, here: merum amorem spirant, & merum Patrem. Invitat domum: ut redeas, cupit: difficilis non erit purgatio per testimonia consciorum: amplexum offert: denique anxium rumor habet, quòd hanc regionem premat extrema fames, & quid? inquit, si famem, ut solet, sequatur pestis? infelix Pater sum, à cujus complexu procul morietur infelix filius! *Prod.* Ipsa adeò verba tenes: legisti epistolam, amice, an perfidè rupisti vinculum? *Frater.* Prælegit Pater, ut possem urgere fortiùs, ne iter differas. Age, responsum audiam, quod me oblectet! *Prod.* En! adsunt socii: cras dicam, quid sim facturus. Salvete urbis sidera, gemelli fratres! accinctum videtis: ducite, ubi hospitaes Gratia delicias parârunt nobis in diem hanc.

S C E N A V.

Prodigus. Frater Prodigii. Cubicularius. Satanas, Cosmus. Creon.

Creon. PARârunt in omnem diem illis, qui colunt Deas constante cultu. *Cosmus.* Nôsti morem: imus per circuitum: (*) hodie AD CORVUM conventus erit. Imperatum est prandium: invitatae assidebunt omnes novem Musæ, suum in te reverituræ Apollinem. *Prod.* Imus: colludemus suaviter in hoc Parnasso. *Creon.* Si modò nullus Marsyas turbet chorum. *Prod.* Excoriabitur. Quid metuitis tamen? *Cosm.* Hunc advenam. Nunquid te in patriam revocat? ah! quàm triste erit à te avelli! *Creon.* Siles verò? age, liceat arbitrari epistolam. Prò! actum est, frater! legi clausulam: IMPERAT PATER! REDI! *Cosm.* Rigidum Imperium est: noli

*. Impii in circuitu ambulant, Ps. II.

noli obedire! *Frater.* Coelum parce! scandalum ponunt isti in
 via bona! obsecro, Domine, quid agas, vide: alieni an præ
 Patre audiendi sint, potesne etiam deliberare? *Cosm.* Tu quis
 es, homuncio, qui te nobis opponis? *Prod.* Omittite rixas, ami-
 ci: nihil huc usque decretum est: cras consultabimus. *Creon.*
 Imò liberius indulgebimus genio, si hodie conclusio fiat. Dic
 tabellarie, adhuc in urbe vestra vigent severæ leges, quarum
 rigor istum in fugam egit? *Frater.* Non rigor legum egit, sed
 noxiæ libertatis puerilis amor. *Prod.* Nempe sic diffamatus
 sum. Et tu calefcere incipis paulatim, nec quis, nec quibus
 loquaris, memor. *Cosm.* Sine, dedolemus crudum hominem,
 ut discat mores. Dic, morio, quot Deos colitis? *Frater.*
 Unus est DEUS, & una fides, DEUS sanctus, fides sancta: si
 quis vel nutu contradixerit, anáthema dicitur: captivari intel-
 lectus in obsequium testimonii divini debet. *Creon.* Hem! ty-
 rannis! scilicet ut effodi oculos patiamini, imperatur. Apud
 nos credere, quod libet, licet: ex quavis fide speratur salus.
Frater. Sed non à quavis habetur. Quæ DEO placeat, ne-
 cesse est, non ut sit facilis fides, sed ut sit prudens. *Cosm.* Et
 quid speratis pro obsequio? *Frater.* Jubemur animum ad æter-
 na erigere, contemptis bonis, quæ afficiunt sensum. *Creon.*
 Nova tyrannis! quod vides bonum, abjice! desiderata, quod non vi-
 des! stultitia est! *Frater.* Ita, si sumus pecora, quibus oculo-
 rum tantum, & nullus Rationis est usus. *Sat.* At unam ma-
 ximè negare non potes esse intolerabilem legem. Audio, quòd
 vir bonus sit herus tuus, potens, sapiens, liberalis, magnificus,
 amore dignus: verùm postulat, ut ametur *solus*, & ametur *ex
 toto corde, ex totis viribus*: non intelligitis, quàm sit hoc præce-
 ptum molestum indoli in amores propensæ? *Creon.* Zeloty-
 piam lex ista loquitur. *Cosm.* Zelosissimam. Nam vel oculum
 in forma mulieris figere, scelus putatur: verbum blandientis
 si audias cum leviculo risu, suspectus de perfidia eris: ipse si lo-
 qua ris

quaris sermonem verecundum minus, lata sententia est: apper-
 fo ad collum molari lapide mergéris in profundum maris. *Creon.*
 Igitur Cæci, surdi, muti esse iubentur, qui serviunt hero tuo?
Frater. Dominus est: obedire est necesse! *Sat.* Imò naturam
 exuere debent: parum dixi: odisse se ipsos debent, abnegare
 se sibi, crucifigere demum carnem suam cum concupiscentiis
 omnibus, quæcunque declinant animum à regula, quam ipse
 in tabulis lapideis scripsit. *Creon.* Utrique pro hominibus la-
 pideis. Nos aliam legem habemus sapientiùs accommo-
 datam carni, & sanguini, ex quibus compacti sumus. *Fra-*
ter. Obedire est necesse! *Cosm.* Plura alia narrata sunt, quæ qui
 vel obiter audiat, tinniant ambæ aures præ horrore: puta, de
 contemptu divitiarum, & honorum, de condonatione injuria-
 rum, de dilectione inimicorum, de confessione peccatorum,
 de obligatione restituendi ablata, solvendi debita, elargiendi
 superflua, & sexcentis ejusmodi. *Frater.* Obedire est necesse!
 & vidi turbam magnam, quam dinumerare nemo poterat, obedi-
 entium his legibus, gratiâque succollante naturæ obedientium ala-
 criter, perfectè, constanter: quod tot ac tot potuerunt, cur
 vos non poteritis? obedire est necesse! & si obedientia vitæ pre-
 tiò constet, vitæ ac mortis Domino necesse est obedire: Illi vici-
 mus, illi morimur, nemo sibi. *Cosm.* Habe tibi oracula tua:
 nos non habemus regem, nisi nostrum arbitrium. Certum est,
 Domine, tua à Patre fuga nemini potest improbabilis videri. Eja!
 perge hærare Patri nostro: fœdus æternum fiat! *Prod.* Hoc
 verò à me absit: nimium Cosme, petis. Tenebo viam mediam,
 & neque statim, neque nunquam, sed redibo ad Patrem aliquan-
 do, decretum est firmiter: nunquid sic & vobis satisfacio, &
 tibi? *Creon.* Ultrò ad tyrannum redibis: amice sapis? *Prod.*
 Redibo aliquando: nam iste verè dixit: obedire est necesse! ti-
 mor adigit. *Fili,* sæpe dicebat Pater, *Fili,* si totus caro esses, per-
 mitterem obsequi appetitui animali, & carnis motibus: sed quia pars
 nobilior

nobilior tui est intelligens spiritus, necesse est, ut animal animæ pareat, neque se unquam efferat contra Rationis imperium: sic Pater imperat, futurus Judex, si secus feceris. Ille est metus mihi. *Creon.* Inanes minæ! metus vanus! in regione longinqua à Patre degis. *Prod.* Emissarium, ô boni, habet Pater, qui, qua hora non putabo, ut fur in nocte opprimens me, Judici sistet reum: nisi rediero, dum tempus est, socordiam in igne æterno luam. *Cosm.* Redeuntem autem recipiet in gratiam Pater? *Prod.* Recipiet: promisit enim. *Creon.* Et tu quod adeò horrebas jugum, constanter deinceps feres? *Prod.* Non feram diu: nam si paucis ante mortem horis reversus fuero, satis est. *Cosm.* Si ita est, assentimur consilio: redibis olim, abeat in ultimam Thulen metus, revocandus denique, cum eris senex! *Creon.* Ætatem viridem securus nobiscum ages. Eja! flos temporis nullus pereat! *Prod.* Eja! *Frater.* Abis? & ego tale à te responsum Patri frater feram!

S C E N A VI.

Frater Prodigii. Cubicularius. Satanas.

Satanas. Quid audio? mei hospitis te fratrem vocas? *Frater.* Sum eheu! *Sat.* Cessa gemitus, & sine modò: cras reperies hominem meliùs dispositum ad tua consilia. *Frater.* Et quousque silebis tu? * Erubescis forsitan vultum heri servus complex scelerum, aut auctor etiam? *Cubicularius.* Parce! turpissimam servitutem invitus servio! Spes redemptionis à te exoritur: ut vidi, exilii gaudio, dissimulans tamen, quia, quòd velis latere, intellexi ex habitu. Obsecro, ne cedas, here, donec ex hac Babylone abstraxeris fratrem: non credis, quàm liberè hic scelus imperet: Sodomam dixissem meliùs, nisi dubium esset, num *confusio* magis, an *licentia* dominetur. *Sat.* Modestius loqui potes, audiente me? *Cub.* Sic est, here, nam hoc omisi: ne fortè impudentiam impudentiæ puderet, lata est

H h h h 3

lex

* Ad Cubicularium.

lex silentii, & nemini licet hircere, aut obloqui saltem contra perversos mores. *Frater.* Ah! nihil opus est! infamiam urbis esse minorem verò, satis locutus est frater, satis digni hoc Patre filii, in sanctissimas leges tam blasphemè facundi. *Sat.* Tu opprobriis abstine in aliena domo: vestris vos, nos nostris moribus vivimus. Speculator, an Reformator venisti nobis? neuter titulus placet. Si verò reducendi ad Patrem fratris una intentio fuit, quo fine personam tegis? fraudem suspicor. Quid? non occultè rapiendi juvenis animus erat? nihil est his artibus opus: quis enim tenet? num vinximus? an non est liber? persuade, ut abeat tecum: non me oppono, modò priùs exolverit debita, quæ contraxit. *Frater.* Audio novum malum! ergo tantillo tempore dissipavit substantiam suam decoctor prodigus! *Sat.* Ridiculus es! quinque talenta attulit, (*) sexcenta sexaginta sex pessumdedit: computum inspice. *Frater.* Horrenda profusio! *Cub.* Incredibiles impensæ! *Sat.* Examinemus ACCEPTUM, talenta quinque: talentum argenti in vestra regione ter mille siclorum pondus habet: siclus verò apud nos floreno Brabantico habetur par: itaque quinque talenta, quæ accepi, in moneta nostra quindecim millia florenorum conficiunt. *Frater.* Fideliter numerasti. *Sat.* Nunc lege EXPENSUM. *Frater.* Pro habitatione floreni bis mille: grandis summa. *Sat.* Voluit splendidè habitare, & laxè: sic contraximus: testis adstat. *Cub.* Ut est amator inanis pompæ. *Frat.* Pro victu ordinario floreni septingenti. *Sat.* Valida nos vexat fames, nec licuit vivere parabili pretio. *Cub.* At modestiùs licuisset. *Frat.* In convivia extra ordinem ter mille trecenti: Vah! *Cub.* Et hospitibus immerentibus, inutilibus, nullis! *Frat.* In famulitium copiosum floreni duodecies centeni: cui bono? *Cub.* Ut otium aleret. *Frat.* Pro equis, & quotidiano usu rhedæ octingenti floreni. *Sat.* En manus Rhedarii. *Cub.* Tanti erat

* Allegoricè hæc intelligenda sunt de abusu talentorum.

erat circulus vitiosus. *Frat.* Pro vestibus Mercatori quinquies mille floreni, Sutori centum quinquaginta floreni! hinc obstupesco! *Sat.* Inspice. Hæc Mercatoris, hæc Sartoris, hæc Sutoris est Scheda: numera in hac calceos & sandalia pretiosa donata puellis nobilibus! *Cub.* Accersebat Judith: infelix Holofernes in suum exitium! *Frat.* Heu! video plura huius generis. Pelagiæ pro inauribus quinquies mille floreni, Thaidi pro monili quater mille, Helenæ pro annulo mille quingenti, iterum Thaidi pro Horologio ex auro solido ter mille, rursus Pelagiæ pro pyxide ad usum tabacci mille ducenti, & Helenæ pro integra veste pretiosa bis mille floreni. Fatigatus sum: jam enim summa expensi excedit acceptum multis millibus florenorum. *Sat.* Adde summam, quam lusu perdidit per singulos menses, mense Januario, quando adhuc ludebat modestè, quadringentos florenos, mense Febuario bis mille, mense Martio trecentos, mense Aprili quatuor millia. *Frat.* Cessa, obsecro: aures crucias! *Sat.* Accedunt expensæ meretriciæ: intuere! *Frat.* Prô! amove ab oculis horrendas sordes! TALIS VITA, O DEUS, NUNQUID VITA? Sed oro te, Domine Consul, quæ est vestra in hac urbe politia? Ergo per vos licet ex quæstu meretricio vivere? Licet contrahere debita, quibus solvendis contrahens nunquam erit? Licet ludere ludos non animi, sed lucri causâ, sic ut grandes summæ exponantur discrimini, imò fortunæ familiarum periclitentur? *Sat.* Quid in hac urbe liceat, jam non est quæstio: hoc agimus, utrùm ego à Patre vestro sperare solutionem debitorum queam, an non? habeo debitorem alium annosum magis, & multò gravius oneratum: debet omnino *decem millia talenta*, Matth. 18. Conjeci hominem in carcerem, unde non exhibit, donec reddat universum debitum. Simile malum, aut carcer nempe, aut servitus fratri imminet. Habes, quod Patri referas: Si amat filium, redimat. Dixi, quod scire vestrâ interest: Nunc in villam mea me negotia vocant.

SCE-

S C E N A VII.

Frater Prodigii. Cubicularius.

Cubicul. .... **H**ere, nihil loqueris? *Frat.* Attonuit animum horrendus computus, & grandia debita. Re-
 tene lego? talenta sexcenta sexaginta sex annò unò dissipavit
 frater, & dissipavit in nugis, dissipavit ludens, dissipavit cum
 meretricibus! Heu! *Tantillus puer, & tantus peccator!* *Cub.*
 Tantum fecit insana spes. Scivit, se amari à Patre. *Frat.* Igi-
 tur poterat sperare veniam peccati primi. *Cub.* Sperat. *Frat.*
 Igitur ad Patrem redeat. *Cub.* Sæpe suasi. Ille, quid respon-
 derit, audi me, here, & contremisce. Si amat me Pater, di-
 xit (& scio, quòd amet me) meas mihi delicias non invidet.
 Vix anno absum, jam domum revocas, scilicet ad fastidia, ad
 vincula, ad pistrinum. Non eo: age, tu proficiscere mei cau-
 sâ, & nuncia Patri, bene hìc esse mihi: per amorem, quo amat,
 obsecrare hoc unum, ut usum libertatis indulgeat diutius, &
 post consumptam pæne portionem substantiæ meæ, novis egen-
 tem pecuniis adjuvet. Addidit, hac conditione rediturum se
olim: hoc spondere seriò, de hoc jurare. *Frat.* Audivi atro-
 cem sibilum furentis viperæ! Actum de fratre est: poena talio-
 nis impendet capiti, & amor libertatis suppliciò mancipatûs ple-
 ctetur. Inspexi crudelem animum hospitis: non ætas tenera,
 non sanguis nobilis, non peccantis imprudentia abstrahet à sen-
 tentia. Per sævitiem heri discet infelix, quàm bonum offenderit
 Patrem, & forsitan vexatio intellectum dabit. *Cub.* Putas, si
 habebitur malè, nulla miseratione tangendum Patrem, ut redi-
 mere velit? *Frat.* Nolentem redimat? Unum superest consi-
 lium, fugæ: Ingredere cubiculum, & scribe, quod suadeo:
 reversus à symposio reperiat salubre monitum, terreatur à pe-
 riculo, provideat sibi, fugiat post nos! nam ego excusso pedum
 pulvere, jam nunc deserò urbem impiam, ne dum fratri prædico,
 ipse

ipse reprobus efficiar. Tu quoque accelera negotium, sede, scribe, & sequere me: Liberum à fratre reducam ad Patrem mecum, ut testem rectè acti laboris habeam. *Cub.* Here, felicem facis. Celeriter adero: ubi diversorium habes? *Frat.* Ad grandem aquilam. Festina! nescio, quis timor agit! nam quid: Si pro debitis fratris ego quoque tenerer obses? *Cub.* Fugiamus! in fuga salus. *Frat.* Vale infelix frater! Experieris, quid sit abuti amore Patris, experieris! utinam ad salutem!

CHORUS

Exhibet terribile dubium, utrùm Patientia Dei ad tempus conniventis effectus Justitiæ sæpius, an Misericordiæ sit.

Providentia. Genius Juventutis. Tutor.

Provid.* **B**Ene! bene omnia! ....
Quidquid de Providentia
Humana garriat imperitia:
Ego mihi placeo
In hoc artificio .....
Diiplicet *Probis* mea CLEMENTIA,
Improbis non probatur JUSTITIA:
Sed ego studio
Umbras coloribus misceo,
Ut, cùm opus solvero,
Contraria juxta se posita
Suaviùs afficiant *Electorum* oculos,
Et recreent animos.

* Intenta operi Phrygio.

A R I A

Ut Musica plena
 Ex arte si fit,
 Diversis amoena
 A modulis fit:
 Sic debet laudare
 Non una me vox:
 Jubentur cantare
 Et dies, & nox.

^{2.}
 Quæ stellæ fulgentes
 In æthere stant:
 Quæ cœlô cadentes
 Jam lucem non dant:
 Sic istæ, ut illæ,
 Si applicas te,
 Pro linguis sunt mille,
 Quæ celebrant me.

Tutor. Diva! per te liceat, tutelam abdicare:
 Pueri immorigeri contumacem impudentiam
 Non possum diutius tolerare.

Provid. Quas iterum querelas audio?

Gen. Juv. Cramben centies repetitam à plagoso Orbilio:
 Nempe *inobediens sum*,
 Verbo habes accusationis compendium.
 Sed tu, Diva, considera,
 Quis obedire velit homini tetrico,
 Cui nulla est discretio?
 Qui postulat virtutem à juvene,
 Qualem in senibus vix invenio?

A R I A.

Prudentior ero,
Cum senior ero:

Nunc Juvenis sum!

Cum aderit hyems ætatis,
Parabo me tristibus fatis:

Nunc Juvenis sum!

Nunc ver est: nunc juvat vagari;

Per florea prata,

Lætitiæ fata,

Cum Dàmulis juvat jocari:

Nunc Juvenis sum!

Tutor. Audis, Domina,
Petulantis proterviæ axiomata?

Audis, neque exurgis in iram temerariæ

Ultricem audaciæ?

Provid. Dissimulo.

Imò, ut finem faciam vestro litigio,

Tutorem à molestia libero:

Te, Fili mi, quoniam ita vis,

Tuo permitto arbitrio.

Gen. Juv. Jo: felix sum: vive Mater optima!

Tutor. Attonuit me ista sententia!

Provid. Liber es: sed & propterea

(Quod timeo, quia te diligo)

In proximo salutis periculo.

Ut caveas, si quid à te merui, ultima

Percipe monita.

Errabis, sicut ovis, quæ perit facillimè,

Nisi didicerit, ab ovibus lupos discernere.

Itaque audi me!

Filius Prodigus
A R I E T T A.

Vivendum providè:
Non rarò rapax bellè
Ovina lupus pelle
Se solet tegere.
Ne facilè fallaris,
Tres dabo regulas,
Ex quibus, si notâris,
A fraude caveas.

2.

Hoc primùm reputa:
Vox ovis est *balare*,
Vox lupi *ululare*:
Ex voce judica.
Quid amet, quid sectetur,
Vox prodit animum:
A pace qui tenetur,
Non canit classicum.

4.

Postremùm moneo:
Ad herbas ovis currit,
In carnes lupus prurit
Cruentus helluo.
Vix conspicit agnellum,
Jam vorant oculi:
Jam dentes parant bellum
Ad necem miseri.

Gen. Juv. Est brevis & solida hæc vitæ regula:
Ex hac decretum est mores componere,
Neque adeò in ipso usu libertatis
Liberè vivere.
Vale Misanthrope! nunc emendabo me!....

3.

Deinde cogita:
Luporum est *latere*:
Agnorum est tenere
Aperta pascua.
Ab his qui te abducit
In densa nemorum,
Est lupus, & seducit
In præcipitium.

5.

Hæc, fili, recole:
Et liber à tutore,
Ne tamen usquam fore
Te crede, sine me!
Pro te est cor in cura,
Est vigil oculus:
Non auferent te rura,
Non teget angulus.

Tutor.

Tutor. Ratio, aures, oculi num decipitis me?
Credam, quòd hæc conniventia
Sit actio Providentiæ?.....

Provid. Putásne, bene irasceris tu?

Tutor. Bene, Bene irascor ego usque ad mortem, Jon. 4.
Nam quantum per pia monita ædificat Sapiaentia,
Tantum destruit indulgentia.

Provid. Nimirum velles, ut Nemesis præsentè continuo
Scelus quodlibet vindicaret supplicio?
Nescis, cujus Spiritûs sis!
Circumspice, & admirabiles TOLERATI
Considera fructus peccati. *

A R I A.

1.
Hoc mali sunt Ecclesiæ,
Quod fimus est telluri:
Ex fimo flosculi,
Quot nati sunt (circumspice!)
Et quot sunt nascituri,
Putredinis foetorem
In balsami odorem
Vertente Genesi?

2.
Ineptus hortulanus fit,
Qui sordes detestatur,
Et horto ejicit:
A fimo solum pingue fit,
A fimo succus datur:
A fimo flos nutritur,
A fimo sic vestitur,
Si cœlum faverit.

liii 3

• Exhibetur hortus.

Tutor.

Tutor. Enimverò in Ænigmate intelligo errâsse me!
 Mysterium patientiæ
 Est opus Divinæ Providentiæ,
 Et verum dixit, qui dixit:
*Omnis impius aut ideò vivit, ut convertatur,
 Aut ideò vivit, ut per eum Justus exerceatur!* S. Aug.
 Sanctus es Domine,
 Etiam in exercitio patientiæ! ....
 At enim in hac ipsa misericordia
 Quàm se exhibet serij timoris ferax materia!
 DEUS ME TOLERAT! causa est GEMINA:
 Quid! si PROPTER ALIOS,
 Et non PROPTER ME, tolerat me?

A R I A

1.

Toloror: est gratia:
 Favor patet:
 CAUSA latet:
 O HORRENDA GRATIA!

2.

Toloror! ... an ideò
 Ut exemplum placidæ
 Sim Misericordiæ!
 Nescio!
 An ut server rigidæ
 Victima Justitiæ
 Nescio!
 O tristis dubitatio!

ME-

MEDITATIONIS I.

De Filio Prodigio

In Regione longinqua

PUNCTUM II.

Post bona malè dissipata sceleratior
desperatio.

SCENA I.

Satanas. Villicus.

Satanas. **N**ihil te angat, inquam, iste casus de morte pueri: quantumvis laudes eum, villice, & jacturam deplores, meliorem hodie porcorum custodem dabo. Villicus. Vix reperies, here, adeò vigilem, adeò fidelem, adeò sedulum, adeò patientem: doleo, quòd malè nimis habuerim hominem: fortè mortem acceleravit hæc durities. Sat. Factum bene: quòd plures occideris, hoc eris hero gratior. Vill. Sic amas servos? Sat. Cur amen homines, quorum Dominum odi! Tu me intellige: quotquot ad fines territorii mei accedunt, illi à filiis meis invitantur in urbem hanc: excipio humaniter, lautè habeo: gaudent servire mihi, quia credunt servire se libertati. Sed nempe servire *ad tempus* vellent, & *ante mortem* saltem redire ad Dominum, cui sub ipsum vitæ diluculum jurârunt fidem: nam judicium post mortem metuunt. Rem deprehendi: propterea, ut spem noxiam mihi, fallam securiùs, non facilè permitto, ut in meo famulatu aliquis *confenescat*. Non tamen per vim occido (tyrannus audirem, nec esset ultrà, qui se mihi addiceret) sed

alius

aliis venenum misceo, ut ab ipsis deliciis ante tempus intereant: alios à voluptatum usu jam enervatos repente in ærumnas præcipito, ex quarum impatientia vel seipsos perimunt, vel celeriter moriuntur: Atque hac arte fit, ut, qui in vita mei sunt, mei quoque post mortem maneat. *Vill.* Neque miseræ à te aversos in fugam agunt? *Sat.* Rarò sanè, si quidem vos, quos illis cruciandis destino, officium agatis bene. Molliculi Sybaritæ nunquam didicerunt pati: itaque ab ærumnis conturbantur primùm, deinde immerguntur abyssò tristitiæ, quæ ossa exedit, postea præcipitantur in impatientiam, & ab impatientia in blasphemias, in execrationes, in odia, in artes malas, quas desperatio docet, denique in præmaturæ mortis apertas fauces, antequam de reditu in terram Sanctam se cogitatio moveat. *Vill.* Laudas ergò, quòd graviter adeò affligerim puerum pascendis porcis à te addictum, ut fame, ac labo ibus subitò succubuerit? *Sat.* Laudo, & ut mensura pari metiaris siliquas cum verberibus ei, quem successorrem dabo, volo, jubeo. Obsequium utilius mihi præstabis nunquam: Probatum est. Hem! adest! file!.. Domine, qualem video!

S C E N A II.

Prodigus. Satanas. Villicus.

Prod. VIndictam, ô chare hospes, vindictam postulo! Pater & Consul es: utrumque imploro nomen! *Sat.* Fiat justitia! quis fecit injuriam? *Prod.* Latrones in ipsa urbe grassantur: quis hoc putasset? In urbe autem? In ipsa domo consulis habitant, à te aluntur: Heu! deceptus sum! *Sat.* Latrones! in mea domo! quos designat tam dira vox? *Prod.* Filii, si nescis, filii tui sunt, amici nimirum mei! fulminate Sinones improbos Superi, si qui tenetis cœlum! *Sat.* Imprecatio atrox! quo fascino meruerunt? *Prod.* Non vides? Spoliatum, & pæne nudum

nudum ejecerunt de domo convivii: Offensus sum gravi injuria, affectus mille opprobriis, expositus ludibriis amicorum, prostitutus perulantiae vulgi: nullus amicitiae, nullus hospitalitatis, nullus sanguinis mei, nullus Parentis respectus fuit: vindica! *Sat.* Impera patientiam tibi, ut narres facinus: Pater & Consul sum: utroque titulo Judex ero. *Prod.* Nihil narratione est opus: tota civitas factum vidit. Prandium pacatum fuit: edimus, bibimus, jocati sumus! à mensa provocârunt ad ludum tui. Addico: infelix eram. Non fluxit horæ quadrans, cùm quadraginta florenos perdidit. Celsârunt, quòd defecisset crumena mihi. Ego reparandæ jacturæ avidus urgeo, ad tuam fidem provocans, qui totam meæ substantiæ portionem in deposito servares mihi. Illi negant, superesse teruntium. Obstupesco: sed mox, si nihil superest argenti, ajo, at superest annulus, gladius, pileus, vestis, denique super sum ego! iterum confidemus: gladium, annulum, pileum, vestem, meipsum fortunæ expono: quid multa? Gladium, annulum, pileum, vestem, meipsum perdo. *Sat.* Fecisti jacturam gravem! *Prod.* Illi, cùm meminisse humanitatis debuissent, & miserari infortunium, continuò velut elatò in sme vexillò insurgunt, plaudunt, raptant: ipsas adversùm me fœminas, quæ colluserant, animant: spoliò per atrocem vim, & frustra tuam furentibus iram intentans, ejicior domo, jubeórque ad te deferre. Spreta est Patris reverentia, & autoritas consulis: injuriam crudelem passi uterque sumus: utrumque vindica! *Sat.* Difficilis sententia erit: Species facti meretur considerationem maturam. Audiatur tamen & altera pars, quod æquitas postulat. Tu interea reconde te in cubiculo hospes, ac contumeliæ subtrahe: ad filios propero. * Et tu hìc expecta.

Kkkk

SCE-

* Ad Villicum.

S C E N A III.

Prodigus. Villicus.

Prodigus. Quis es tu, bone vir? *Villicus.* Num bonus sim, alii judicent: cæterum consulis villam curo. *Prod.* Audisti, quam egi, causam: quam putas Consul sententiam feret? *Vill.* Consul quid sit facturus, nescio: ego tamen si Consul forem, ad mancipatum damnarem te. *Prod.* Cum homine crudo ago. Do veniam villico, nam si Consul fores, sapientiùs loquereris cum nobili. *Vill.* Domine, factum examinare Judex, non personam debet. *Prod.* Nisi persona speciem facti mutet, Miser sum! *Vill.* Tuâ culpâ hoc malum accidit. *Prod.* Imò* hæc causa est. Ite in mille frustra maledicta folia, toties infensa mihi! Heu! quò me abripuit insanus ludendi furor, & toties lamentis vanis deplorata amentia! nempe hæc prodigalitas voluptas vocabatur: vocabulum me decepit! Inferi, æterno carcere hanc insaniam plectite! *Vill.* Imminet. *Prod.* ** Sed quid hoc schediasma vult? . . Manus est Cubicularii: Coelum! quod malum lego! *Here, paucis moneo: sub habitu tabellarii frater latuit tuus! fulminor! nam si latuit frater, speculator fuit: totam vitæ seriem Parens sciet. Ego cum ipso ad Patrem redeo: jam fugimus, ne pro debitis à te contractis obsides nos tecum teneat hospes tuus. Tu vide, cui fidas, & tibi consule! Novum malum! immane malum! malum sine remedio! jam fugimus! Sic? Fugisti dilecte frater, nec ego amplexus sum! quæ cœcitas fascinavit oculos, ut præsentem non viderim? Per te ad se invitavit misericors Pater, & non audiui! quæ surditas aures tenuit? . . Fugimus! Ergò desertus sum! Villice, miseresce tu saltem miserrimi juvenis, quem Pater, frater, servus, amici, amicæ, omnes deseruerunt! opes, famam, vestes, libertatem, gratiam Dei, & hominum, omnia perdidisti! anima superest! anima quoque peri-*

* Designat folia lusoria. ** Videt epistolam relictam à Cubiculario fugitivo.

periclitatur periculofiffimè, nam hoc, opinor, hæc verba volunt: *Vide, cui fidas, & tibi confule!* Ah! jam experior, quibus confiderim me! juvenilis imprudentia, amor libertatis, ftultiffimus amor in has anguftias agunt. *Tibi confule!* Quid faciam? Amice, non te miferet mei?.. Siles?.. Heu! redire cum fratre ad Patrem potui: INVITAVIT! cùm potui, nolui: vereor, ne dum volo, non poffim! age, faltem confilio juva me! *Vill.* Quid dicam? ego non novi te! tu videris! *Prod.* De Patre tamen audieris aliquid: Est TERRÆ SANCTÆ DOMINUS, dives, potens, liberalis: monftra viam, qua revertar ad Patrem: Spondeo, ingens merces laboris erit. *Vill.* Nunquam ego ambulavi hanc viam: & quale hoc eft confilium tuum? talem tanto te fiftes Patri? & propriâ culpâ talem? non pro mifericordiâ pudorem movebis, ac iram Patris? *Prod.* Rectè mones: Ah! non ibo ad Patrem! non poffum ire! *Vill.* Insuper, quod intellexi, in ære es Domino domûs, & vis, ut fugam adjuvem? *Prod.* Nimirum metus eft, ne fervum me effe cogat. *Vill.* Propterea fuadeo, ut ultrò te offeras. Novi virum: coactos fervire crudeliter habet: Sponte deditibus clemens eft. *Prod.* Quid? fervire hæ manus poffint, fervire? *Vill.* Docebit neceffitas. Et en! reedit herus. *Prod.* Quos video? Hem! jam ipfo habitu profitentur latrones palam, & prædam jaçant.

S C E N A IV.

Prodigus. Satanas. Creon. Cosmus.

Satanas. PERacta eft caufa, ô bone juvenis, in favorem tuum: Tu (*ad Villicum*) vestes affer paratas in cubili meo! examinavi omnia, & lata fententia eft. *Prod.* Io! pro Patre colo te, fi ex inferno me extrahens ab iltis dæmonibus liberas! *Creon.* Triumphum mifer ante victoriam canis. *Cosmus.* Decreta damnatio eft. *Sat.* Tolerabilis tamen, & nequaquam

Kkkk 2

ccn-

condigna delictis, quæ patrâsti. *Prod.* Pater sic loquitur: appello ad consulem! injuriam passus sum juvenis nobilis, hospes, & ab amicis. *Cosmus.* Amici fuimus: hospes peccâsti: ignobilem fecerunt mores. Cessa tueri te: faventem si cupis Judicem, ad preces vertere. *Creon.* De quo accusas? gladium, & vestes tulimus: nostræ per Contractum erant: lucrati sumus, *Cosmus.* Te servum diximus: non ultrò addixisti? *Prod.* Nihil nego: sed necessitas huc adegit, & amicorum erat huc adacto non insultare. *Cosm.* Amicorum erat: igitur adversum justitiam peccatum est nihil: *de modo* arguis. At modum mos defendit introductus in urbe hac: quoties redigimus ad incitas advenam, toties deridemus. Mores civitatis nostræ cæteros probâsti omnes, & dum hic es, vixisti ex more nostro: cur modò improbas? *Prod.* Heu! deceptus sum! *Sat.* Gemitus non defendit. Egerunt filii, quod solent agere volente me: Tu juvari poteras, si fratrem habuisses magis amantem tui: nunc, ut audio, dum ego in villa fui, ille per fugam eripuit se nobis & tibi, unâ cum servo tuo. Dedi homini computum expensarum: sexcenta, sexaginta sex talenta hic dissipâsti: quis solvet, quod debes? Frater exhibebit rationes Patri: qui à cubiculis fuit, narrabit vitæ methodum: ambo exaggerabunt contumaciam, qua restitisti invitanti ad reditum Patri: quid est sperandum? redimet? & tantò pretiò redimet? *Creon.* Obmutescit infelix, & desperantis animi suspiria verbis substituit. *Cosm.* Exequere sententiam Pater, & nos dimitte in novam prædam. *Prod.* Heu! deceptus sum! ô Cosme! ô Creon! ô Sathana! cur credidi vobis, & tibi, Pater mi, tibi non credidi? *Sat.* Vulgaris nœnia non movet nos. Dic: speras à Patre debita expunctum iri? *Prod.* Ah! Ah! quo merito sperem? *Sat.* Ego tamen sperare jubeo, si mihi servire potes: miserebitur servitutis tandem, & mittet pretium. *Prod.* Quid postules, vide: à Patre ad te fugi, ut servitutem effugerem: jam tu vis, ut serviam

viam tibi? præ servitute est chara mors! *Sat.* Morieris igitur, & fame morieris: nam ego inutilem homuncionem non alam. Beneficium volebam facere, & tu recusas? abi ex meis ædibus, pigra bestia, abi, in silvis inter apros & urfos, quoniam ita vis, computresce! *Creon.* Laborem horres, infamis onager, & per otium pinguesces nempe devota ventri victima! *Cosm.* Abis autem? & quorsum abis? *Prod.* Ad lupos, ad apros, ad urfos, ad leones, & tigrides, felicior inter feroces belluas, quàm inter vos victurus. *Cosm.* Adhuc ferocit pupus, & contra lunam coaxat rana. *Sat.* Quid tenes? ire, quæ lubet, sine: cogget redire fames, modestiæ magistra fames, quæ etiam tauros cicurat. *Prod.* At honesti saltem servitii imperabis genus? *Sat.* Mortuus est heri puer, qui custodivit porcos in villa: succedere in officio potes: vis? *Prod.* Ah! tu redis?

S C E N A V.

Accedit Villicus.

Villicus. CUM veste redeo, quam puero mortuo paraverat herus novam planè, & elegantem in diligentia præmium: paruisti consilio meo? indues? *Prod.* Ecqua hodie de cœlo micuit lux inimica mihi! Here... resorbe vocabulum incauta lingua! Hospes, volebam dicere! *Sat.* Here, dices, si vis auferri. *Creon.* Superbe puer, quousque tumidi Spiritus animum inflant? *Cosm.* Here, dic: aut, nisi subesse vis, i, crepa! non jam audisti? *Prod.* Silere vos auctores ruinæ meæ, instrumenta diaboli, magistri scelerum! non hodie primùm ablégor ad porcos: à quo tempore vobiscum vivo, jam inter porcos vixi! Silere! nullam à vobis miserationem exspecto: at tu debebas, hospes! *Sat.* Non dices: Here! *Prod.* Sine, ut indulgeam aliquid dolori meo! tu debebas limites ponere impudenti audacia

Kkkk 3

ciæ

cia liberorum! heu! deceptus sum simplex puer! hæc demum
 est vestra gloria, hic triumphus improbitatis! *Cosm.* Fure, tu-
 re! furor tuus jucundum spectaculum facit! *Creon.* Viden', ut
 fremit homo! ut spumat! ut stridet! *Prod.* Summa miseriæ
 est, quòd ne à cælo quidem vocare vindictam audeam! *Cosm.*
 Frustra per has stulticias movere Patrem desideras vafer, in mi-
 serationis affectum: quid trahis moram? Officium subulci of-
 fertur: gratia est! *Creon.* Et si satisfacis expectationi, spes pro-
 motionis ostenditur: poteris bubulcus fieri: adhuc deliberas?
Prod. Ridete vos! erit, qui risum vindicet: nec enim miser
 æternum ero. Here!... iterum erravit lingua! *Sat.* Eloquere
 tamen. *Prod.* Indulge noctem domi tuæ: nox consilium dabit.
Sat. Tanti misericordiam æstimas, ut longo consilio opus sit,
 acceptare num velis? *Cosm.* Insignia officii vides: si nolis, ha-
 bebis alius, & tu peribis fame. *Prod.* Dura necessitas! hæc
 toga vestiet filium supremi Domini! aureos reconde radios sol,
 ne probum mundus videat! *Vill.* Imò videat mundus, & ab
 exemplo sapiat. *Sat.* Vos persequimini fugitivos, antequam
 exeant territorio, ut miser socios fortunæ habeat. *Cosm. Creon.*
 Facimus. *Vill.* Appendo peram, & addo pileum! *Cosm.* Jam
 sic vestitum nemo, qui sis, agnoscat: cesset pudor! *Creon.* Ut
 tamen tu te agnoscas, speculum habe: nunquam veriùs prospé-
 xisti. *Prod.* O saxea corda, quæ me vident ex tali talem, & non
 miserecunt! *Sat.* Dic: O stulti, & tardi corde, qui in tali
 tales se esse vident, & non exhorrent!

MEDI-